

Dr hab. Adam Kubów
profesor nadzwyczajny UE
w e W r o c ł a w i u

Wrocław, 3 czerwca 2015r.

Katedra Socjologii
i Polityki Społecznej

O C E N A

osiągnięć naukowo-badawczych oraz dorobku dydaktycznego **dr Doroty Moroń**,
ze szczególnym uwzględnieniem dorobku stanowiącego podstawowe osiągnięcie naukowe,
w związku z ubieganiem się Jej o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce

1. Wprowadzenie – podstawowe informacje o przebiegu pracy naukowej

Zainteresowania Habilitantki problematyką organizacji pozarządowych i problemami społecznymi można już wyraźnie zauważyć w okresie studiów. W 2002 roku ukończyła ona studia na kierunku politologia i obroniła pracę magisterską pt. *Organizacje pozarządowe działające w sferze pomocy społecznej i ich współpraca z samorządem terytorialnym*. Natomiast 3 lata później, w 2005 roku, ukończyła studia socjologiczne i obroniła pracę magisterską pt. *Współpraca samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi w sferze pomocy społecznej na przykładzie wybranych gmin i powiatów województwa dolnośląskiego*.

W krótkim okresie czasu ukończyła studia wyższe na dwóch kierunkach. Niewątpliwie ta pracowitość Habilitantki przyniosła szybko kolejne owoce, bowiem już w 2006 roku ukończyła studia doktoranckie.

Dr Dorota Moroń posiada stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, specjalność: polityka społeczna. Stopień naukowy został jej nadany uchwałą Rady Instytut Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 7 lipca 2006 roku. Uzyskała go na podstawie obronionej pracy doktorskiej pt. *Wolontariat we współczesnej Polsce. Model normatywny a praktyka*, napisanej pod kierunkiem naukowym dra hab. Józefa Zarzecznego. Po uzyskaniu stopnia doktora została zatrudniona w tymże Instytucie. Obecnie pracuje na stanowisku adiunkta w Zakładzie Polityki Społecznej i Ekonomicznej Instytutu Politologii

Uniwersytetu Wrocławskiego. W latach 2007-2011 była także zatrudniona w Dolnośląskiej Wyższej Szkole Służb Publicznych „Asesor”.

Poniższa ocena obejmuje najważniejsze elementy składające się na dorobek Habilitantki, tj.

I. Wykaz opublikowanych prac naukowych, w tym:

1. Wykaz publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.
2. Wykaz innych (nie wchodzących w skład osiągnięcia wymienionego w pkt I) opublikowanych prac naukowych oraz wskaźniki dokonań naukowych.

II. Informacje o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy z instytucjami, organizacjami i towarzystwami naukowymi w kraju i za granicą oraz działalności popularyzującej naukę, w tym:

1. Informacje o osiągnięciach dydaktycznych wraz z wykazem przewodów doktorskich, w których habilitant pełnił funkcję promotora pomocniczego.
2. Informacje o współpracy z instytucjami, organizacjami i towarzystwami naukowymi w kraju i za granicą.
3. Informacje o działalności popularyzującej naukę.

Przedstawiony do oceny dorobek naukowy wskazuje, że Habilitantkę dr Dorotę Moroń charakteryzuje duża konsekwencja w rozwoju głównego nurtu zainteresowań, jakim są organizacje pozarządowe. Nie oznacza to jednak, że w swojej pracy ograniczyła się ona tylko do tego głównego nurtu, gdyż podejmowała także wiele istotnych tematów z zakresu nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce.

Dr Dorota Moroń należy do grupy pracowników naukowych o dużym liczebnie dorobku. Oprócz 14 prac wchodzących w skład osiągnięcia naukowego, opublikowała 32 innych prac naukowych. W tym zestawie znajdują się 2 monografie, 1 artykuł w czasopiśmie znajdującym się w bazie Journal Citation Reports (JRC) (współautorstwo), 11 artykułów w innych czasopismach naukowych oraz 32 rozdziały w monografiach. W okresie po złożeniu dokumentacji o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego ukazały się 2 kolejne jej artykuły: *Studenci niepełnosprawni na publicznych i niepublicznych uczelniach wyższych*, „Wrocławskie Studia Politologiczne” 2014, nr 16, s. 236-246 oraz *The Higher Education of*

People with Disabilities in Poland, „Przegląd Naukowo-Metodyczny”, nr 4, 2014, s. 215-228 (w dokumentacji ujęte jako przyjęte do druku), w tym następny w języku angielskim.

Łączny dorobek publikacyjny po uzyskaniu stopnia doktora to 48 pozycji w niespełna 9 letnim okresie pracy.

2. Ocena dorobku naukowego stanowiącego osiągnięcie naukowe Kandydatki, ze szczególnym uwzględnieniem monografii

Jako osiągnięcie naukowe dr Dorota Moroń przedstawiła cykl publikacji powiązanych tematycznie: *Organizacje pozarządowe jako element wielosektorowej polityki społecznej*. Jest to zgodne z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Na ten wskazany przez Habilitantkę cykl publikacji składa się 1 monografia wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego (Wrocław 2012) pt. *Organizacje pozarządowe – fundament społeczeństwa obywatelskiego* (s. 181) oraz 2 artykuły w czasopismach naukowych i 11 rozdziałów w monografiach opublikowanych przez wydawnictwa kilku ośrodków akademickich w Polsce (Radom, Wrocław, Poznań, Katowice), w tym także 1 artykuł w języku angielskim w wysoko punktowanym czasopiśmie „Intercathedra” (10 pkt), wydawanym jest przez Katedrę Ekonomiki i Organizacji Drzewnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu we współpracy z międzynarodową siecią naukową IATM – International Association For Technology Management. Czasopismo to prezentuje oryginalne prace twórcze.

W zamierzeniach Habilitantki ten cykl publikacji miał prowadzić do realizacji czterech powiązanych z sobą celów, a mianowicie do:

1. Wyjaśnienia istoty funkcjonowania organizacji pozarządowych.
2. Przedstawienia podstaw teoretycznych i praktyki funkcjonowania trzeciego sektora w relacjach wielosektorowych.
3. Zbadania funkcjonowania organizacji pozarządowych w konkretnych, szczegółowych politykach i rozwiązywaniu określonych problemów społecznych w Polsce.
4. Oceny znaczenia aktywności społecznej w organizacjach *non-profit* dla realizacji zadań społecznych i budowy społecznego dobrobytu.

Niewątpliwie cele te należy uznać za ambitne, gdyż ich realizacja prowadzi do uporządkowania dotychczasowej wiedzy dotyczącej organizacji pozarządowych. Tym co Habilitantka wniosła jako swój wkład do tej wiedzy uznaję pokazanie roli tych organizacji w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego jak i ich znaczącą rolę w realizacji zadań stawianych przed polityką społeczną.

Monografia *Organizacje pozarządowe – fundament społeczeństwa obywatelskiego* stanowi znaczący element w dorobku wchodzącym w skład osiągnięcia naukowego Habilitantki. Znaczący nie tylko ze względu na jej rozmiary, lecz przede wszystkim ze względu na jej zawartość. Otóż Habilitantka wskazała w niej na dwie główne dziedziny oddziaływania organizacji pozarządowych. Pierwsza, to ich rola w kształtowaniu demokracji i społeczeństwa obywatelskiego, druga to działalność w obszarze polityki społecznej, zmierzająca do zaspokajania istotnych potrzeb ludności i rozwiązywania wielu problemów społecznych.

Monografia zasługuje na pozytywną ocenę z następujących powodów:

- 1) porządkuje terminologię z zakresu organizacji pozarządowych, choć też pozostawia kwestie dyskusyjne, np. czy związki zawodowe i partie polityczne również należą do trzeciego sektora;
- 2) prezentuje rozwój sektora pozarządowego w Polsce, wskazując przy tym na główne jego podmioty, jakimi są fundacje i stowarzyszenia;
- 3) podejmuje szeroko problematykę społeczeństwa obywatelskiego oraz wskazuje na jego różne wymiary, jak i bariery rozwoju;
- 4) przedstawia formy aktywności obywatelskiej w organizacjach pozarządowych w Polsce na tle wybranych krajów Europy Zachodniej o ustabilizowanej demokracji, jak i krajów o podobnych do polskiej tradycji demokratycznej;
- 5) ukazuje wzajemne relacje między sektorem pozarządowym a sektorami publicznym i rynkowym;
- 6) została napisana z wykorzystaniem bogatego dorobku naukowego, głównie rodzimego;
- 7) istotną cechą, jak i wartością monografii jest to, że szerokie rozważania Autorka popiera bogatym materiałem empirycznym.

Pozytywna ocena monografii nie oznacza, że nie ma ona mankamentów. Nie zgadzam się z niektórymi stwierdzeniami zawartymi w Autoreferacie Habilitantki, w którym napisała ona,

że „Organizacje pozarządowe mają więc być z jednej strony podstawą stabilnej demokracji, głównym przejawem funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego” (s. 9). Jeśli przyjąć, że społeczeństwo obywatelskie, to taki typ społeczeństwa, które jest zdolne do dokonywania suwerennych wyborów indywidualnych i zbiorowych, decydujących o jego losach, a jego podstawową cechą jest aktywne uczestnictwo w życiu ekonomicznym, politycznym i społecznym, to uznanie, że głównym przejawem tego społeczeństwa są organizacje pozarządowe jest znacznym uproszczeniem. Uznaję to jednak za niezręczność, bowiem sama Habilitantka w monografii już na początku rozdziału trzeciego pisze, że podmiotami tego społeczeństwa są jednostki, rodziny, grupy nieformalne i organizacje (s. 91), co nie wyklucza słuszności stwierdzenia, że „Społeczeństwo obywatelskie tworzy aktywność obywateli o charakterze nieformalnym, a także ich działalność w organizacjach pozarządowych” (s. 91).

Pozostały dorobek publikacyjny wchodzący w skład osiągnięcia naukowego (13 publikacji) ma w stosunku do monografii charakter komplementarny. Ukazuje on wielość obszarów funkcjonowania organizacji pozarządowych, głównie w zakresie polityki społecznej. Warto tu podkreślić, że Habilitantka omawiając obszary funkcjonowania organizacji pozarządowych zauważa ciągle wzajemne relacje między formami aktywności społeczeństwa i kształtowaniem się postaw obywatelskich, nie dokonuje uproszczeń idących w kierunku dostrzegania zależności jednokierunkowych.

Spośród tych publikacji, chciałbym wyróżnić:

1. *Trzeci sektor w teorii wielosektorowej polityki społecznej*, „Wrocławskie Studia Politologiczne”, nr 15, 2013, ss. 7-17.
2. *Specyfika zarządzania kapitałem ludzkim i społecznym w trzecim sektorze*, [w:] Moroń D. (red.), *Kapitał ludzki i społeczny. Kreowanie i zarządzanie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2012, ss. 169-183.
3. *Polityczna i społeczna aktywność ludzi młodych – w kierunku społeczeństwa obywatelskiego?*, [w:] Makuch M., Moroń D. (red.), *Młode pokolenie. Problemy teraźniejszości, wyzwania przyszłości*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2012, ss. 65-86.
4. *Współpraca samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych jako sposób realizacji zadań lokalnej polityki społecznej*, [w:] Gagacka M., Głębicka K. (red.), *Współczesne wyzwania dla lokalnej polityki społecznej*, Wydawnictwo Politechniki Radomskiej, Radom 2009, ss. 418-442.

5. *Non-governmental organisations as part of New Public Management concept*, "Intercathedra", nr 29/4, 2013, ss. 37-44.

Publikacje te bowiem zwracają uwagę na problemy, które w monografii były sygnalizowane, lecz w nich zostały mocniej podkreślone.

W artykule *Trzeci sektor w teorii wielosektorowej polityki społecznej* Autorka podejmuje problem teoretycznej koncepcji wielosektorowej gospodarki dobrobytu – zagadnienie prezentowane w wielu publikacjach. Ona jednak wyraźnie akcentuje możliwości wykorzystania potencjału trzeciego sektora dla zapewnienia społecznego dobrobytu poprzez ścisłą jego współpracę z pozostałymi podmiotami gospodarki wielosektorowej, szczególnie z państwem.

Problematykę potencjału ludzkiego (kapitału ludzkiego i społecznego) bardziej szczegółowo rozwija w publikacji *Specyfika zarządzania kapitałem ludzkim i społecznym w trzecim sektorze*, zdając sobie sprawę z tego, że nie jest to problematyka łatwa, ze względu na specyfikę tego sektora, w którym trudno stosować metody zarządzania sprawdzone w sektorze przedsiębiorstw czy też instytucjach publicznych. Analizując treść publikacji można czasem odnieść wrażenie, że tylko dotyka problemu zarządzania kapitałem ludzkim i społecznym, ale jednak ten problem podnosi jako ważny.

Na publikację *Polityczna i społeczna aktywność ludzi młodych – w kierunku społeczeństwa obywatelskiego* warto zwrócić uwagę przynajmniej z dwóch powodów. Po pierwsze, dostarcza ona szerokiej informacji na temat aktywności ludzi młodych w różnych dziedzinach życia społecznego i zwraca uwagę na rolę edukacji obywatelskiej. Po drugie, przełamuje stereotyp konsumpcyjnych i roszczeniowych postaw ludzi młodych.

Z kolei publikacja *Współpraca samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych jako sposób realizacji zadań lokalnej polityki społecznej* zasługuje na uwagę z punktu widzenia roli organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych. Nie ulega jednak wątpliwości, że efektywność działań w zakresie rozwiązywania problemów zbiorowości lokalnych zależy od tych form organizacyjnych społeczeństwa, które mogą te problemy najwyraźniej dostrzegać. Dlatego też pokazywanie obszarów i form współpracy, czy też barier, jak i możliwości jej rozwoju – co jest treścią publikacji – należy docenić.

Natomiast angielszczyzny artykuł *Non-governmental organisations as part of New Public Management concept* wart jest zauważenia, ponieważ wskazuje na możliwości zwiększenia efektywności działań państwa w zakresie realizacji celów polityki społecznej, idące w

kierunku włączania organizacji pozarządowych w realizację usług publicznych – w myśl koncepcji Nowego Zarządzania Publicznego (New Public Management). Koncepcja choć nie nowa (gdyż upowszechniana była już w latach dziewięćdziesiątych poprzedniego wieku), to jednak zawiera wiele podpowiedzi nowych rozwiązań organizacyjnych dotyczących usług publicznych.

Uważam, że poprzez cykl publikacji, zaliczonych przez Habilitantkę do osiągnięcia naukowego, udało się jej zrealizować cele, które sobie postawiła, a mianowicie:

- 1) pokazała znaczenie sektora pozarządowego w społeczeństwie obywatelskim;
- 2) dokonała trafnego wyboru koncepcji, tworzących teoretyczne podstawy i wyznaczających dziedziny działalności trzeciego sektora;
- 3) przedstawiła różne obszary funkcjonowania organizacji pozarządowych, jak i problemy, w rozwiązywaniu których one uczestniczą;
- 4) wskazała na wzajemne relacje między kształtowaniem się postaw obywatelskich i rozwojem sektora pozarządowego.

Pewną słabością dorobku naukowego wskazanego jako osiągnięcie naukowe jest jego upowszechnienie. Był on publikowany w trzech ośrodkach akademickich (Wrocław, Poznań, Radom). Nie pomniejszam rangi ośrodków czy publikacji, gdyż „Wrocławskie Studia Politologiczne” należą do znaczących w kraju czasopism naukowych, a czasopismo „Intercathedra” należy do wysoko punktowanych czasopism (10 pkt), jednakże brakuje w tym dorobku publikacji w innych renomowanych pismach z zakresu politologii czy polityki społecznej, jak np. „Studia Politologiczne” (INP UW), „Studia Polityczne” (PAN), czy „Polityka Społeczna”.

3. Ocena pozostałego dorobku naukowego

Przegląd pozostałego dorobku naukowego pozwala zauważyć, iż większość z tych prac zostało opublikowanych w czasopismach i wydawnictwach wyższych uczelni w kraju. Nie pomniejsza to jednak ich znaczenia, gdyż to właśnie wyższe uczelnie wydają publikacje i specjalistyczne czasopisma, które też zwykle mają co najmniej zasięg krajowy i znajdują się w wykazie punktowanych czasopism naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Warto podkreślić, że kilka z tych publikacji (3) zamieszczonych zostało w takich czasopismach, jak „International Journal of Sustainable Development and World Ecology” (20 pkt; artykuł współautorski o udziale 50%) i „Problemy Polityki Społecznej. Studia i Dyskusje”, czy też w monografii wydanej przez Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu. Intensyfikacja działalności publikacyjnej w ostatnich dwóch latach w językach obcych (angielskim i rosyjskim) świadczy o docenianiu przez Habilitantkę popularyzowania dorobku naukowego w szerszym środowisku naukowym, co jest także dobrą zapowiedzią na przyszłość.

Tematyka pozostałych publikacji naukowych dr Doroty Moroń jest zróżnicowana, jednakże około połowa z nich powiązanych jest treściowo z osiągnięciem podstawowym. Najwyraźniej z podstawowym osiągnięciem naukowym wiąże się grupa publikacji dotycząca organizacji pozarządowych (10) i wolontariatu (5).

Publikacje zawierające problematykę organizacji pozarządowych dotyczyły wielu zagadnień poruszanych już w pierwszej grupie prac naukowych (osiągnięcie naukowe), często je też wzbogacały o nowe aspekty, jak np. potencjał ekonomiczny organizacji pozarządowych i ich finansowe wsparcie czy też ich działalność na rzecz zrównoważonego rozwoju. Warto też zauważyć, że zainteresowania Habilitantki organizacjami pozarządowymi wychodziły poza polskie organizacje i obejmowały także inne kraje Europy Środkowej i Wschodniej.

Wolontariat natomiast był głównym przedmiotem pierwszej monografii Habilitantki *Wolontariat w trzecim sektorze. Prawo i praktyka* (Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2009), jak i 4 innych publikacji. Warto przy tym podkreślić, iż w tej pierwszej monografii Habilitantka zawarła bogatą wiedzę na temat wolontariatu, jak i wyniki wielu badań empirycznych, w tym wyniki badań własnych obejmujących próbę 380 organizacji pozarządowych z całego kraju. Badania zostały przeprowadzone w ramach realizowanego w latach 2008-2009 projektu badawczego *Wolontariat w trzecim sektorze. Model normatywny i praktyka* (Wewnętrzny Projekt Badawczy dla pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego). Przedstawione w monografii wyniki wzbogaciły wiedzę o organizacjach pozarządowych opartą o inne badania. Warto tu podkreślić, że takich kompleksowych badań dotyczących organizacji pozarządowych prowadzi się w Polsce niewiele. Są to w miarę systematyczne badania Stowarzyszenia Klon/Jawor czy też sporadyczne badania Centrum Badania Opinii Społecznej.

W pozostałym dorobku Habilitantki można zauważyć grupę publikacji koncentrujących się na polityce edukacyjnej i zmianach na różnych poziomach systemu edukacyjnego, a także

problemach pomocy społecznej. Problematyka edukacji też często była przez Habilitantkę analizowana z perspektywy wielosektorowości, ale nie tylko, gdyż podejmowane w nich były też inne ważne i aktualne problemy, jak: polityka edukacyjna w warunkach zmian demograficznych czy zmian na rynku pracy. Natomiast problematyka pomocy społecznej analizowana była głównie w odniesieniu do współczesnych problemów rodziny.

*

Dorobek publikacyjny Habilitantki, ten podstawowy, jaki i pozostały wzbogaca również jej aktywność w roli redaktora opracowań naukowych czy też opracowań zrealizowanych w ramach projektów badawczych i ekspertyz. Rolę redaktora lub współredaktora monografii realizowała 6 razy, była też współredaktorem czasopisma „Wrocławskie Studia Politologiczne” (2013, nr 15).

Kilkakrotnie też brała udział w realizacji opracowań kończących projekty badawcze. Jako współautorka uczestniczyła w przygotowaniu 4 opracowań naukowych. Opracowywała tematy mieszczące się w zakresie jej zainteresowań w ramach 3 projektów realizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (w partnerstwie z wrocławskim uczelniami wyższymi, 2010), a także współpracowała z Dolnośląską Agencją Współpracy Gospodarczej realizując temat *Identyfikacja obszarów wzrostu i stagnacji w przestrzeni Dolnego Śląska – sfera społeczna* (2009).

*

Ze względu na miejsce publikowania prac naukowych, dorobek Habilitantki może być znany niemal w całym kraju, ponieważ jak już wspomniano wcześniej był on zamieszczony w kilku czasopismach, a przede wszystkim w monografiach wydawanych przez szereg ośrodków akademickich i kilka innych wydawnictw w Polsce. Efekt umiędzynarodowienia dorobku jest znacznie mniejszy, bowiem tylko 5 publikacji Habilitantka przygotowała w językach obcych (4 w języku angielskim i 1 w języku rosyjskim).

Według serwisu Google Scholar – prace naukowe dr Doroty Moroń były przedmiotem 21 cytowań. Najczęściej sięgano do *Wolontariat w trzecim sektorze. Prawo i praktyka* (Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2009 – 11 cytowań).

*

Habilitantka swoje zamierzenia naukowe realizowała także poprzez projekty badawcze. W latach 2008-2013 otrzymała ona na Uniwersytecie Wrocławskim trzy projekty badawcze, dwa o charakterze wydziałowym i jeden uczelniany. Wydziałowe realizowała w ramach

dotacji celowej na prowadzenie badań naukowych służących rozwojowi młodych naukowców. Realizując te projekty, a miały one charakter indywidualny, Habilitantka musiała poznać zasady ich pozyskiwania czy też rozliczania. Wprawdzie nie były to projekty o randze międzynarodowej, czy choćby krajowej, lecz z pewnością są pewnym doświadczeniem w obszarze projektów badawczych.

*

Warte szczególnego zauważenia jest natomiast aktywne uczestnictwo Habilitantki w konferencjach naukowych. Wystąpiła ona na 25 konferencjach, w tym 23 krajowych i 2 międzynarodowych (1 referat wspólny). Referaty były prezentowane na różnych polskich uczelniach oraz dwóch uczelniach zagranicznych. W 2013 roku uczestniczyła z referatem w konferencjach w Kerczańskim Państwowym Morsko Technologicznym Uniwersytecie w Kerczu oraz Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym im. Iwana Franki w Drohobyczu. Na konferencjach tych prezentowała problemy, które mieszczą się w podstawowym obszarze jej zainteresowań naukowych, także tym szerszym, ale też sporadycznie występowała inna tematyka, jednakże mieściła się ona w obszarze nauk o polityce. Warto tu wymienić choćby takie wystąpienia wykraczające poza typową dla Habilitantki problematykę, jak:

- *Spółdzielnie socjalne – forma integracji społecznej i aktywizacji na poziomie lokalnym.* Konferencja Międzynarodowa „Instytucjonalne formy tworzenia kapitału społecznego w Polsce i w Unii Europejskiej”; Instytut Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 27-29.06.2008.
- *Główne cele i zasady wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.* III Konferencja Naukowa z cyklu „Społeczeństwo i gospodarka w Europie w XXI wieku”: „Spójność społeczna i ekonomiczna UE”, Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu, Wrocław 12-13.05.2009.
- *Ludwik Krzywicki o kwestii społecznej. Uwagi na marginesie pamiętników bezrobotnych.* Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Badania społeczne i ich rola w kształtowaniu postępu. Ciągłość i zmiana. W 150. rocznicę urodzin Ludwika Krzywickiego”, Towarzystwo Naukowe Płockie i instytucje współpracujące (m.in. SGH, GUS, PTPS), Płock, 19-20.10.2009.
- *Studenci niepełnosprawni na publicznych i niepublicznych uczelniach wyższych.* Konferencja Naukowa „Realizacja praw społecznych osób niepełnosprawnych w

województwie dolnośląskim”, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Krzyżowa 20-21.11.2012.

- *Wpływ Procesu Bolońskiego na zmiany w szkolnictwie wyższym*. Konferencja Naukowa „Polska polityka społeczna z perspektywy globalizacji i europeizacji”, Instytut Politologii Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 20-21.05.2013.

Dokonując podsumowującej oceny dodatkowego dorobku publikacyjnego dr Doroty Moroń, stwierdzam, że:

- 1) wzbogaca on dorobek uznany za podstawowe osiągnięcie naukowe o nowe aspekty;
- 2) świadczy o jej szerokich zainteresowaniach wieloma aktualnymi problemami stawiającymi nowe zadania przed podmiotami polityki społecznej, w tym organizacjami pozarządowymi;
- 3) dorobek ten powstał w wyniku analizy bogatego zestawu naukowej dokumentacji pochodzenia krajowego i zagranicznego, jak i badań empirycznych zrealizowanych samodzielnie i zespołowo;
- 4) mieści się szeroko rozumianym obszarze nauk społecznych oraz dyscyplinie nauk o polityce.

4. Ocena dorobku i osiągnięć dydaktycznych

Dr Dorota Moroń była i jest bardzo aktywnym pracownikiem dydaktycznym. W jej ofercie dydaktycznej występuje bardzo szeroki zestaw przedmiotów, co zapewne wynika z faktu, iż ukończyła dwa kierunki studiów magisterskich: politologię i socjologię. Na Uniwersytecie Wrocławskim najwięcej zajęć prowadziła na kierunkach politologia i europeistyka. Z wykazu wynika, że były to przedmioty o różnym charakterze, a więc podstawowe dla kierunku, kierunkowe i specjalizacyjne, np. polityka społeczna, socjologia, socjologia polityki, polityka gospodarcza, wprowadzenie do pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, partnerstwo publiczno-prywatne. Prowadziła także zajęcia na innych kierunkach, jak polityka publiczna, praca socjalna, a także na studiach podyplomowych.

Przegląd nazw prowadzonych przedmiotów pozwala zauważyć, że związane są one ściśle z jej zainteresowaniami naukowymi i tematyką zrealizowanych prac naukowych.

Przez okres 4 lat dr Dorota Moroń prowadziła także zajęcia dydaktyczne w Dolnośląskiej Wyższej Szkole Służb Publicznych „Asesor”, gdzie również, podobnie jak w macierzystej Uczelni, realizowała przedmioty zgodne z jej wykształceniem, lecz w znacznie mniejszym zestawie.

Doświadczenie dydaktyczne Habilitantki jest więc bardzo duże. Warto też podkreślić, iż uczestniczyła w 4 projektach dydaktycznych, realizowanych zarówno przez Uniwersytet Wrocławski, jak i Dolnośląską Wyższą Szkołę Służb Publicznych „Asesor”, a także przez Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

Zestaw różnego rodzaju prac o charakterze dydaktycznym zrealizowanych przez Habilitantkę jest bardzo bogaty, warto choćby jeszcze wspomnieć o tym, że od 2007 roku jest kierownikiem Podyplomowych Studiów „Zarządzanie Kapitałem Ludzkim i Społecznym”, zrecenzowała ponad 100 prac magisterskich i dyplomowych, sprawowała opiekę naukową nad studentami studiów podyplomowych, czy też stypendystą Programu Stypendialnego Rządu RP dla Młodych Naukowców, który przebywał na stypendium w Instytucie Politologii.

Szeroki wachlarz zajęć, realizowane funkcje dydaktyczne i opiekuńcze, świadczą o wysokich kompetencjach dydaktycznych Habilitantki i wnioskuję, że też o dużym zaufaniu do niej ze strony kierownictwa Instytutu. To jej zaangażowanie zostało uhonorowane przez Władze Uniwersytetu, bowiem w latach 2009, 2010, 2011 i 2012 otrzymała nagrody Rektora za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne (dwie indywidualne i dwie zespołowe).

5. Ocena współpracy z instytucjami, organizacjami i towarzystwami naukowymi w kraju i za granicą

Przybliżając dokonania Kandydatki do stopnia doktora habilitowanego, należy zwrócić także uwagę na jej współpracę z różnymi instytucjami naukowymi, choć już z wcześniejszych treści niniejszej oceny wynika, że współpracowała ona z wieloma uczelniami wyższymi, jak i wieloma innymi instytucjami, nie tylko o charakterze naukowym. Współpraca ta występowała w całym okresie jej pracy naukowej, choć znacznie zintensyfikowana została w ostatnich latach.

Za wartościowe z punktu widzenia rozwoju naukowego i kształtowania postawy naukowej uznaję odbyte staże w zagranicznych ośrodkach naukowych, jak i wiele lat trwającą współpracę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego oraz współpracę z

wieloma organizacjami pozarządowymi (np. Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji; Brzeskim Stowarzyszeniem Chorych na SM).

Habilitantka w latach 2013-2014 trzykrotnie przebywała na tygodniowych stypendiach w uczelniach wyższych – na Litwie i Ukrainie. Były to: wyjazd w ramach programu LLP-Erasmus – służący rozwojowi mobilności kadry nauczycielskiej (Wileński Uniwersytet Pedagogiczny) oraz dwa staże studyjne (Wileński Uniwersytet Pedagogiczny; Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki). Zakładam, że zgodnie z założeniem tych stypendiów, Habilitantka skorzystała z nich w doskonaleniu warsztatu dydaktycznego, rozwijaniu zainteresowań naukowych czy też w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych, pozwalających w przyszłości na realizację wspólnych projektów o charakterze naukowym czy też i edukacyjnym.

Współpraca natomiast z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego i organizacjami pozarządowymi zaowocowała realizacją kilku konferencji i projektów (a także opracowań – s. 9 niniejszej oceny).

Zaufanie, jakim darzona jest Habilitantka w środowisku naukowym powoduje, że powierzano jej też prace o charakterze organizacyjnym i naukowym. Od 2009 roku pełniła funkcje w Oddziale Dolnośląskiego Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej, najpierw sekretarza, obecnie wiceprezesa, jest też członkiem komitetu redakcyjnego czasopisma „Wrocławskie Studia Politologiczne”, a także recenzowała artykuły w czasopiśmie „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne” oraz czasopiśmie Koła Młodych Politologów Uniwersytetu Wrocławskiego „Politicus”. Uznaję to za przygotowanie do roli samodzielnego pracownika naukowego.

6. Ocena działalności popularyzującej naukę

Dopełniając oceny dokonań Habilitantki chciałbym zwrócić także uwagę na jej wyraźne zaangażowanie w działalność na rzecz popularyzowania nauki. Działalność ta przejawiała się jej uczestnictwem w wielu komitetach organizacyjnych konferencji naukowych realizowanych przez Instytut Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, ale także przez Dolnośląski Oddział Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu oraz Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Była też aktywnym uczestnikiem Dolnośląskiego Festiwalu Nauki.

Doktor Dorota Moroń jest także członkiem redakcji portalu „Prawo socjalne. Twój portal prawny” (<http://www.prawosocjalne.pl>), jak też i autorem tekstów w nim zamieszczanych, dotyczących głównie pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, tym samym jej wiedza nabiera waloru praktycznego. Ten nurt swojej działalności Habilitantka rozwija także poprzez autorstwo artykułów popularnonaukowych i sprawozdań, które opublikowała m.in. w „Informatorze Dolnośląskiego Rynku Pracy i Edukacji”, czy też w popularnonaukowym dwumiesięczniku wydawanym przez Towarzystwa Kultury Świeckiej im. Tadeusza Kotarbińskiego „Res Humana”, prezentującym artykuły o problematyce światopoglądowej i filozoficznej.

7. Ocena końcowa i konkluzja

Całościowa ocena, obejmująca ocenę osiągnięcia naukowego, pozostałego dorobku naukowo-badawczego oraz osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzatorskich dr Doroty Moroń jest pozytywna. Habilitantka posiada wyraźnie ukształtowany profil swoich zainteresowań naukowych i wykazuje stały rozwój naukowy po uzyskaniu stopnia doktora. Jej prace wzbogacają wiedzę z zakresu organizacji pozarządowych i wnoszą wkład w rozwój nauk o polityce. Spełnia Ona tym samym warunki do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.).

W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie dr Doroty Moroń do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

